11 клас
Зарубіжна література
Тема : Позакласне читання . Урок – роздум вивчення теми : « Г.Г.Маркес « Стариган із крилами»
Мета : систематизувати матеріал, дослідити символічний образ крил, з'ясувати сенс зустрічі ангела з людьми, розвивати аналітичні вміння та критичне мислення учнів, виховувати інтерес до латиноамериканської літератури.
Тип уроку: урок роботи над змістом художнього твору.
Методиі прийоми: слово вчителя, бесіда, метод загального опитування, залиши за мною останнє слово.
Шлях аналізу: евристична бесіда.
Обладнання : портрет Г.Г.Маркеса,текст оповідання, ілюстрації до твору, таблиці, опорні схеми.
Хід уроку
Памятайте, ви вчора говорили про крила?
Крила в мене виросли – та летіти нікуди.
І.Тургенев
Крила – це символ духовного злету людини.
Л.Ромащенко.
І.Актуалізація опорних знань .
Сьогодні ми будемо працювати над твором Г.Г.Маркеса « Стариган із крилами».Ви прочитали його , але не всім він зрозумілий. Наше завдання полягає в тому, щоб зрозуміти цей твір, правильно визначити його основну думку.

БЕСІДА

- **Чи вірите ви в існування ангелів?** (Я вірю в існування ангелів. У кожної людини є свій ангел – охоронець , який допомагає у скрутну хвилину . Я розумію, що людина має право глянути на іншу зверху вниз лише для того , щоб допомогти їй встати на ноги . Так і ангел , дивлячись на нас зверху вниз , допомагає нам подолати труднощі , і коли життя ставить нас на коліна . допомагає піднятися та йти далі).

- Що ви знаєте про алгелів?

___ вони допомагають людям.
____ вони з'являються, коли хтось закоханий.
____вони невидимі.
____їх присутність не відчувається.

-Коли і навіщо вони прилітають?

(Алгели прилітають коли людині важко, коли вона не знає що робити.Вони підказують, як можна вирішити проблеми, допомагають людям у скрутну хвилину, оберігають від чогось страшного , поганого.)
А ЗАРАЗ СКЛАДЕМО СЕНКАН про ангела,беручи поняття, яке стосується безпосередньо твору Г.Г.Маркеса.
Ангел
Милосердний, святий
Захищає, літає, охороняє.
Він наділений безмежною добротою
Світло.

Ангел
Кволий, немічний
З'являється, хворіє, боїться.
Люди знущаються з нього.
Провісник.

Назвіть твір, який прочитали нещодавно?

«Стариган із крилами»

- Чому оповідання має таку назву?

(Філософське світобачення є характерною ознакою творчості Маркеса . Він порушує глобальні проблеми людства, особистості. Намагається з'ясувати моральну спроможність людей, витоки їхніх учинків. А щоб навчитися моральних заповідей , людина прислухається до Бога. Згідно з біблійною традицією , Бог виявляє свою волю через ангелів.)

-Хто такий ангел ? Якими ми уявляємо ангелів?

(З грецької та єврейської означає « вісник», тобто той, хто несе божественну істину до людей. Коли десь падає зірка , кажуть, що то летить ангел. Ніхто не знає , куди він прямує. Але той, хто побачить його , - обраний. Згідно з давніми міфами , ангели Божі вісники , пов’язані з небесними планетами 6: Гавріїл – із Місяцем, Рафаїл – із Венерою. У цьому давня мрія людей про духовний зв'язок космосу і Землі. А «космос» у перекладі з грецької означає « порядок, устрій, красу, мир).

-Космос. Яке протилежне йому слово?

(Хаос –безлад).

Чому прилітають ангели до людей?

(Щоб нагадати про необхідність влаштування людства й Усесвіту. У їхніх очах німий докір і добра віра , гірке розчарування і світла надія).

II. Перевірка домашнього завдання.
Дати відповідь на запитання.

1. Яку добу не вщухав дощ? (третю)
2. Хто весь час повз до будинку ? (краби)
3. З якого дня тижня світ став похмурим? (з вівторка).
4. Хто впав обличчям у грязюку борсався, але не міг підвестися, бо йому заважали величезні крила? (старенький дід)
5. Як звуть дружину Пелайо? (Елісенда).
6. Хто багато бачив всіляких див у житті , і зміг пояснити , що це ангел? (Сусідка).

7.Коли дізналися про те, що в будинку Пелайо є живий ангел? (наступного дня).
8. Де жив ангел? (У курнику).
9. Хто це сказав : « … крила ще ні про що не свідчать , їх мають і літак, і яструб, отож, це атрибут не тільки ангелів» (священик Гонзага. Дроворуб).
10.Хто брав по 5 сентаво , за те, щоб подивитись на ангела? (Елісенда).
11. Послухайте цитату. Яку чесноту мав ангел ?

«… Його дзьобали кури, шукаючи космічних паразитів, недужі висмикували з крил пір'я, щоб доторкнутися ними до своїх болячок, а безбожники кидали в нього камінням, щоб старий підвівся , й вони могли розгледіти його тіло. Один сміливець навіть припік йому бік розжареною залізякою , бо ангел так довго не ворушився , що всі подумали, чи він , бува , не вмер,- Яку чесноту мав ангел? (надприродне терпіння)

12. Чому дівчина перетворилася на павука? (не слухала батьків).

13. За одержані від людей гроші , що зробили Пелайо та Елісенда? (перебудували свій дім, зробили його двоповерховим з балконом).

14. Коли хлопчик почав ходити, він грався у курнику . Ангел до хлопчика ставився як? (покірливо, терпів усі його примхи і витівки).

15.На яку хворобу одночасно захворіли хлопчик та ангел? (вітряну віспу).

16.Через кілька років що сталося з хлопчиком? (Пішов до школи).

17.За останню зиму що сталося з ангелом? (Він дуже постарів).

18. Ангел тієї зими помер? (ні, навпаки став оклигувати).

19.Що побачила Елісенда, коли вибирала цибулю в городі? (намагався злетіти ангел).

20. Куди полетів ангел? (у бік моря, перетворившись на маленьку чорну цятку.)

- Навіщо Маркес приводить ангела на землю?

(Щоб підкреслити реалії життя).

- Чому прилітають ангели до людей?

(Щоб нагадати про необхідність орального влаштування людства й Усесвіту . У їхніх очах німий докір і добра віра , гірке розчарування і світла надія).

- Ангели можуть бути провісниками Бога?

(так).

-Використовуючи цитати із твору , опишіть вісника Бога. Це завдання було дано завчасно.

(Це старенький дід, який упав обличчям у грязюку; такий старий і немічний; циркова звірина; рот беззубий; лисий череп; великі півнячі крила; обскубані та брудні; велика старезна курка; ніж людське створіння, надто схожий на земну людину).

- Стариган із крилами : хто він такий?

(страховисько; людина, що потерпіла під час аварії іноземного пароплава – янгол - диявол , що дурить необмежених людей – неприродне створіння (інопланетянин) – безпорадний старий дід.)

Я: Отже, ангел прилетів –таки на землю. Ми вже зустрічалися з потойбічною силою .У творі якого автора ? (Булгаков «Майстер і Маргарита») (Воланд).

- Чи є відмінність між цими міфічними істотами ?

(Так. Різний вигляд. Різне місце й умови проживання , не говорячи вже про ставлення до них оточення. Важко уявити , щоб у Воланда кидали каміння чи намагалися припекти розпеченою залізякою).

- Що є спільного?

(в обох випадках йдеться про перевірку людей).

- То навіщо опинилася на землі дуже стара людина з крилами?

(Як провісник – довідатися, чому люди стали такими , до чого дійшло людство).

- А чи варто ангелам відвідувати землю?

(На правому плечі охоронець)

Нащо потрібні ангели?

(Якщо ангели комусь потрібні, то ому б їм не бути ? Так Маркес поєднав два світи – реальний і магічний).

Світове дерево.

Подивіться на рослину . Де ж місце ангела в схемі?

Ангел Пелайо. Дівчина – павук.

- **Чим ангел із цього оповідання відрізняється від загальноприйнятого уявлення про ангелів? Може це й не ангел?**

(Надзвичайне терпіння, творить чудеса, нікого не ображає, безгрішний, здатний самовдосконалюватися – безсмертний).

- Чому людей треба розмістити та, де стовбур?

(Бо стовбур – це реальний світ).

- Чому дівчину – павук розмістили в кроні?

(Покарання за гріхи, Перетворення: гріх – прокляття.)

- Чому ангел прилетів до людей?

(Бо суспільство – дерево хворе).

- Чому дерево хворе ? Яка його частина хвора?

(Стовбур – реальний світ).

- Доведіть, що дерево хворе?

(Ангел упав на землю до людей)

- Як називається хвороба? (Бездуховність).

Я : Отже, це і є магічний реалізм Маркеса: незвичайне допомагає висловити проблеми повсякденного . Які ж це проблеми ? Розглянемо результат заповнення схеми « Людство в мініатюрі».

Людство в мініатюрі.

Символічне та алегоричне значення образів твору.

Пелайо	**Дитина**	**Елісенда**	**Родина**
Отець Гонзага	**Ангел**	**Папа Римський**	**Церква**
Дівчина – павук	**Натовп цікавих**	**«Розумна сусідка»**	**Суспільство**
Конкурент у всьому	**Мучать його**	**Не знають, що з ними робити**	**Полетів**

Що означає ця схема?

(це модель людства в мініатюрі, яке живе за гратами , чи в клітці, спорудженій ним самим)

- **Які художні деталі на це вказують?**

(Дротяна огорожа, грати на вікнах, Це метафора світу – тюрми , світу – пекла, з якого не втекти, бо посадили за гратами самі себе).

- **Оповідання має оптимістичний чи песимістичний характер?**
- **(** Оптимістичний: рано чи пізно метал на гратах поржавіє і вони розпадуться , як розпався курник. Тоді людство звільниться від бруду нікчемності)
- **Символом чого є хвороба дитини й ангела? Чи є ліки від цієї недуги?**

(Символ неблагополучних людей. Людство хворіє на зло , що може знищити все світле , ангелів у тому числі).

Порівняйте ставлення людей до сина Божого і до героя оповідання . Чи змінилося людство? Хто вже ставив це питання?

(Сина Божого люди прокляли і розіп'яли . ТЕПЕР ТАК ТОРГУЮТЬ НЕПРОДАЖНИМ , але рідше розкидають і камінням закидають уже не до смерті . Це питання ставив Воланд і зробив висновок : люди як люди.)

- **Чому ангел старий ?**

(він став старим через гріхи людей : розваги, гроші, банальні істини . Людство старіє від гріхів . Чи не побачимо ми як ангели помирають?

- **Звертаємося до таблиці « Символічне й алегоричне значення образів».**
- **Назвіть образи з оповідання.**

Робота з таблицею.

Розглянемо значення образів.
Розглянемо таблицю героїв твору.

Герої твору	Їхні чесноти, якості	Ставлення до ангела	Що символізують герої твору.
Пелайо	Віра	Добре	Втілення
Елісенда	Сподівання	Співчутливе	Прагматизму
Хлопчик	Байдужість	Безжалісне	Жорстокість суспільства
Отець Гонзага , решта жителів селища	Корисливість	Зацікавлене , добродійне ,корисливе	Знехтувану віру

Що живить людей ?

Бог, любов, добро, милосердя, спільне духовне життя.

Що вбиває людей?

Жадібність, егоїзм, жорстокість, відсутність віри,духовне розєднання.

Що керує людьми?

(Людьми керують користь, жадоба до грошей, до наживи. Елісенді спало на думку з кожного відвідувача брати по 5 сентаво - і ось на одержані гроші вже перебудовано дім , налагоджено побут, на вікнах зявилися залізні грати, щоб не залітали ангели. Старого ангела відвідувачі смикали за піря , припівали розжареною залізякою кидали в нього каміння .Здавалося, надприродне терпіння було найголовнішою чеснотою ангела. Церква брехлива , не розуміє мови ангела .Розчарування в людях у ангела таке глибоке, що чогось іншого , хорошого він не чекає, йому вже не під силу боротися за людські душі.)

- **Назвіть образи – символи твору .**
- **Образи – люди**

(старий із крилами, божий посланець, символ знехтуваної віри , та уособлення природи .
Хлопчик – жорстоке дитя хорошого суспільства.
Жінка – павук – символ деградації суспільства.

Образи світу природи

Дощ – символ необхідності духовного очищення.
МОРСЬКА стихія – бурхливе і суперечливе життя.
Морський вітер – відчуття свободи.

Образи віту людей

Селище – модель людства.

Прочитайте епіграфи. Який із них стосується жителів міста?

(Жодний епіграф не стосується жителів міста . оскільки вони не розуміли дива , яке з ними сталося. Сан окриленості не для них . Їм Господь послав крила для того ,щоб вони змінилися , стали кращими та вони цього не усвідомлюють).

- Що відрізняє людину від ангела?Що є його атрибутом?

(крила)

- Яке образне значення слова «крила» ви знаєте?

(міць, сила).

- **які вирази з цим словом вам відомі?**

(людина з крилами, підрізати крила, розправляти крила , чути крила за спиною).

- У творі є ангел і є людина .Розшифруйте ці слова по буквах.

А- альтруїст
Н-надійність
Г- гуманізм
Е-енергія
Л- любов

Л-лицемірність
Ю- юродивість
Д- дурість
И (І) – іррегулярність
Н- нерозсудливість
А- аморальність .

Зараз перегляньте бук трейлер на твір» Стариган із крилами»
Буктрейлер – коротка анотація на книгу.

І на останок.

ЗИЧУ ДОВГО ЛІТАТИ.
ХАЙ НЕСУТЬ НАС КРИЛА У БОЖИЙ СВІТ
І ЗБАГНІТЬ НЕЗБАГЕННЕ
І ТРУДІТЬСЯ НАТХНЕННО
ХАЙ ПІДНОСЯТЬ ВАС КРИЛА.
ХАЙ ТРИВАЄ ПОЛІТ.